

Alte Drucke

**F. IOAN. DVNS || SCOTI, || ORDINIS MINORVM, ||
THEOLOGORVM OMNIVM || EMINENTISSIMI, || Atque
Academiae subtilium Antesignani, || Quæstiones Quarti ...**

Duns Scotus, Johannes

Venetiis, 1580

DISTIN. XXIII.

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-150224

A totum prateritorum. ¶ Ad secundum isto modo est intelligenda auctoritas Iacobi. quæ tum ad damnationem, quæ est generalis pœna omnium peccatorum mortalium, factus est omnium reus: vel aliter, & in idem redit, quantum ad auersionem a fine ultimo, quæ est communis omni peccato mortali, sed non est intelligendum, quod factus est omnium reus, quantum ad grauitates speciales singulorum, & nullo modo quantum ad illas grauitates easdem in numero, vel in specie. ¶ Ad aliud. Vno modo potest dici, quod si contritus prius contemnit postea confiteri, peccat nouo peccato mortali in illo contempnu, nec tamen redit culpa dimissa per contritionem, neque in qua redit quantum ad malitiam, nec quantum ad reatum, sed semper sola pœna manet temporalis debita illi, licet pœna damnationis debeat nouo peccato mortali. ¶ Alio modo posset dici, quod quando pro peccato habetur pœna completa, intellige completa quantum ad tres partes pœnitentia, contritionem, confessionem, & satisfactionem, tunc commutata est pœna damnationis in pœnam temporalem: non sic autem de peccato, de quo habetur contritio sine alijs duabus partibus pœnitentia. ¶ Sed prima responsio est conuenientior, quia peccatum in contritione simpliciter deletur. ita quod non manet nisi obligatio ad pœnam temporalem, & si post sequatur contemptus satisfactionis, seu confessionis, nouum peccatum mortale est, & aggrauatum propter culpam priorem in contritione dimissam. ¶ Ad aliud dico, quod non

potest redire eadem tenebra numero saltem per naturam, quia ita non potest esse eadem negatio, sicut nec eadem affirmatio, posita interruptione hinc & inde. ¶ Ad probationem dico, quod ad unitatem priuationis non sufficit unitas subiecti, & habitus oppositi, sed requiritur unitas continuitatis eiusdem in subiecto, eo modo quo potest habere esse in subiecto. pater hoc per simile. quia ad unitatem negationis non sufficit unitas affirmationis. nam non fortes quod est negatio vnius numero affirmationis, potest esse non solum plura numero, sed in pluribus specie, & genere, & tot esse, quot sunt entia, quæ non sunt fortes, ita & priuatio potest esse eiusdem forma, & tamen non eadem potest etiam esse in eodem subiecto multiplicata, si sit in corruptione, sicut & habitus eius est multiplicatus, si cum interruptione inesset illi subiecto. siue enim positiuum, siue priuatiuum, vel negatiuum idem numero reparare hoc (sicut dicitur in materia de resurrectione) solius est potestatis infinite Dei, cui sit gloria etc.

PRÆTER PRÆMISSA
EST ETIAM ALIUD
SACRAMENTVM etc.

DISTIN. XXII.

QVÆSTIO VNICA.

Vtrum extrema unctio sit sacramentum
per nouam legem.

IRCA hanc distin.
23. quæro hæc questionem includentem totam materiam dist. ¶ Vtrum

ca.

A extrema vnctio sit sacramentū nouæ legis? q̄ non. omnia sacramenta nouæ legis sunt instituta a Christo, supra distin. 1. q. 3. sed istud videtur institutum fuisse a iacobo in sua canonica. 5. c. si infirmatur quis inter vos, inducat presbyteros, & orent super eum &c. Item, sacramentum vnum habet vnā materiam, & vnā formā, hoc autem secundum q̄ ministratur ab ecclesia habet multas materias, q̄ multas vnctiones, & multas formas, quia multas orationes coniungit multis vnctionibus. ¶ Opus istum magister in litera.

HIC SVNT DVO videntur. Primo, q̄ possibile est esse aliquod sacramentum nouæ legis, quod sit signum efficax finalis remissionis venialium, quod congruit, & hoc factum est. ¶ Secundo, quod extrema vnctio est tale sacramentum, & de totali ratione extremæ vnctionis.

PRIVM SIC, possibile est Deum finaliter remittere venialia, ergo possibile est sibi institui signum efficax illius remissionis. consequentia patet, quia possibile est hominem instituere signum efficax practicum cuiuscunque operis sui, ergo multo fortius est Deo possibile, & ita potest quodcunque signum sensibile, cuius institutio non includit contradictionem, institui re tanquam signum practicum efficacius effectus. ¶ Hoc etiā congruum est, recessurum, s. ab hac vita finaliter a venialibus absolui, quia ista nō remissa, essent impedimentum gloriæ consequendæ, & non remissa possunt esse vique ad exitum, quia peccator quasi continue peccat talibus peccatis. ¶ Hoc etiam fa-

ctum est, probatur ex illo verbo Iac. 5. si in peccatis est remittuntur ei. non intelligit de mortalibus, quia hæc non remittuntur, nisi in baptismo, vel poenitentia, ergo de venialibus. ut ergo prima conclusio, quod respectu finalis remissionis venialium conuenit esse, & potest esse, & est sacramentum nouæ legis.

DE SECUNDA conclusione principali dicendum, q̄ illud sacramentum vocatur extrema vnctio, cuius assignari potest ratio talis. Extrema vnctio est vnctio hominis infirmi poenitentis, facta in determinatis partibus corporis, cum oleo consecrato ab episcopo, ministrata a sacerdote, simul verba certa cum intentione debita proferente, ex institutione diuina, efficaciter significans curationem finalem venialium. ¶ Ista ratio apparet bona, quia non est in se falsa, ex. 1. 2. 6. 5. Metaphy. c. 17. quia nulla pars eius repugnat alteri. ¶ Exponendo ergo partes. ¶ Primo ponitur, q̄ est vnctio, cuius congruentia est, quia istud signum sensibile congruit effectui, s. interiori vnctioni curatiuæ. ¶ Subdit hominis infirmi. Ideo non debet conferri sano, nec qualitercunque exposito periculo mortis, quia non ei cui imminet mors ex periculo extrinsecæ violentiæ, ut armorum, vel submersionis, vel huiusmodi: nec qualitercunque infirmo, sed periculose, ita q̄ probabiliter imminet sibi exitus de statu viatoris ad terminum. ¶ Quod additur, poenitentis, patet, quia nullus est capax istius sacramenti digne, nisi sit in gratia. Istud enim sacramentum non est remedium acquiriti gratiam, quia ad hoc sunt

tan-

A tantum baptismus, & poenitentia. Et ex hoc excluduntur non videntes ratione, vt paruuli, & qui non habent materiam poenitentia, saltem qui non habent poenitentiam de venialibus, vt perfecte innocentes, quia etiam non videntes ratione, non possunt esse poenitentes, excluduntur furiosi, & amentes, & hoc nisi per voluntatem praecedentem expressam praesumantur illud velle. ¶ Quod additur in determinatis partibus. Ista partes sunt organa potestiarum, per quarum actus peccatur frequenter venialiter, vt pote organa quinque sensuum, & potentia motuaria, & hoc aliquando respectu eiusdem sensus, vel potentia geminata, vt organa potentia visiva, vt oculi duo, organa potentia auditiva, duae aures, organa potentia olfactoria, nares, organa potentia tactiva, manus. Et sic istis praedictis sicut geminantur organa, ita geminantur vntiones, organum gustus est lingua, in qua non fit propter abominationem tollendam vntio, sed exterius super os, propter autem organum potentia generativae fit vntio ad lumbos, iuxta illud Gregorij super illud Lucę. Sint lumbi vestri praecincti &c. viris inquit luxuria in lumbis est. Propter organum motuaria, quantum ad progressivam, quae est principalis motuaria fit duplex inunctio in duobus pedibus, tanquam organis ad illum motum ordinatis. Alia motio, quae frequenter peccatur est motio linguae, iuxta illud Iacobi. Qui non offendit verbo, hic perfectus est vir, & multa alia ibi. Et contra istud est vntio oris, ita quod ipsa est remedium contra duplex peccatum veniale, sicut

lingua congruit in duo opera. Naturae. secundo de anima. in gustum. scilicet & loquelam. Sunt ergo. 12. vntiones. scilicet partiales, sed aliquae sunt geminatae quasi una, ita quod sunt septem principales, quinquae in organis quinq; sensuum, sexta in organo principali potentia motuaria progressiva, septima in organo principali generativa. ¶ Sequitur cum oleo, nec oportet sibi esse aliquid confectum ex oleo, & balsamo, vt in materia confirmationis, quia confirmatio est ad confessionem & confirmationem fidei. Et ideo in confirmato requiritur non tantum puritas conscientiae significata per oleum, sed odor bonae famae significatus per balsamum: sed huic qui habet exire in brevi de via ad terminum sufficit conscientia pura. Consecratio autem episcopalis est necessaria ad hoc, vt sit materia apta, quia communiter in sacramentis constitutibus vt visu, solus baptismus non requirit materiam specialiter consecratam, quia Christus tactu mundissimae carnis suae, quando voluit a Ioanne baptizari, totam aquam consecrauit, hoc est in vltimum istum dedicauit. ¶ Quod autem sequitur, ministrata a sacerdote, exprimit ministrum idoneum, non solum qui licite exerceat, sed qui solus sacramentum ministret, ita quod si alius attentaret, nihil facit, sicut si non sacerdos attentet conficere, nihil facit. Determinatio autem huius ministri habetur illud Iacobi. s. inducant presbyteros. ¶ Quae sequuntur, verba debita & simul cum intentione debita profertente, pertinent ad formam huius sacramenti, & simultatem eius cum materia, & intentione

A ministri. Simulas, & intento
exposita sunt satis supra in ma-
teria de baptismo. ¶ Forma
autem hæc sextuplex, ad 7. vñ-
tiones principales est, Per istā
sanctam vñtionem, & suam
piissimam misericordiam, par-
ce tibi dominus quicquid na-
rium, lingua, tactus, vel huius-
modi vitio deliquisti. Ista ra-
tio posita completa est, quia co-
tinet susceptivum, quia homi-
nem penitentem infirmum, &
hoc in partibus determinatis
prius expressa, & materiam re-
motam, scilicet oleum consecra-
tum ab episcopo, vel proximam
ipiam vñtionem sanctam cum
oleo, & hoc benedictionis prin-
cipalem, & duodenarium compu-
tando omnes partiales. Continet
etiam formam, quia certa
verba septem orationes, a sacer-
dote, cum 7. vñtionibus prin-
cipalibus proferendas. Continet
etiam ministrum, quia faceret
eum. Et hoc colligitur vt
dictum est Iaco. 5. Vigentes oleo
sancto &c.

AD PRIMVM dicitur hoc sacramentum fuisse institutum a Christo, vt supra patuit diffine. & q. predictis. Iacobus autem non erat nisi promulgator sue præce huius sacramenti a Christo inuestitum. Ad fecundum quoq. quod est vnum sacramentum vnitatis integritatis, sed non vnitatis indiuifibilitatis, ficut effectus eius non est vnus indiuifibilis, quia non remissio vnius venialis, sed vnus vnitatis plenarie remissionis omnium venialium, vt omnibus remissis nihil remaneat retardans a perceptione beatitudinis, quam non bis concedat &c.

NVNC AD CONSIDERE-
RATIONEM SA-
CRÆ &c.

DIST. XXIIII.

QVÆSTIO VNICA.

*Utrum in ecclesia sint septem ordines:
eo modo, quo ordo, vel ordinatio
ponitur sacramentum.*

I R c a istam vige-
gesimam quartam
distinctionē. qua-
ro vnam quæstio-
nem tñ. ¶ Vtrum
in ecclesia sint septem ordines,
eō modo quō ordo, vel ordinatio
ponitur sacramentum? qđ
non, quia tunc in ecclesia essent
tredecim sacramenta, quia præter
sacramentum ordinis sunt
alia sex. ¶ Præterea, quilibet or-
do habet characterem sibi pro-
priū. ergo illis septē correspon-
derent septē characteres. conse-
quēs est falsum, quia aut illi es-
sent eiussdē sp̄ei, qđ est falsum,
quia plura accidentia eiussdē sp̄ei
non possunt esse simul & semel
in eodē subiecto, ex 5. Me. Aut
alterius speciei. & hoc vñ incon-
ueniens, quia in speciebus est
essentialis nobilitas maior & mi-
nor. non sic videretur assignari
posse essentialis excellentia in
illis characteribus.

¶ Præterea in primitiua ecclesia tantum videntur fuisse duo ordines. scilicet sacerdotiū, & diaconatus. siquidem in actibus apostolorum non legimus alios fuisse ordines tunc in ecclesia. ergo nec nūc sunt, quia ecclesia post ipsos apostolorū nullū ordinē superaddidit, quia in isto sacramento, sicut & in alijs oportet in-

Scō. sup. Sen. 4. Mm. uo.

Tex. non
habēte cō.